

Thor Arnstein Berg
Vestre Gjesåsveg 752
2280 GJESÅSEN

Saksbehandler, innvalgstelefon

Marie-Louise Olsen, 61 26 60 76

Gjesåsen Grenderåd
Att. Thor Arnstein Berg

Gjesåssjøen NR - Avslag - motorisert rydding av skøytebane

Med hjemmel i verneforskrift for Gjesåssjøen naturreservat § 3 punkt 4 avslår Statsforvalteren søknaden om bruk av traktor/ og/eller ATV for å rydde en skøytebane på sjøen. Dette begrunnes med at tiltaket strider mot vernevedtakets formål og at tiltaket kan skape uheldig presedens.

Søknad

Vi viser til søknad mottatt 03.01.2022, der Gjesåsen Grenderåd søker tillatelse til å rydde/måke en skøytebane på Gjesåssjøen i perioden 1. januar til 31. mars. Tiltaket ønsket utført med traktor eller ATV.

Bakgrunnen for søknaden opplyses å være et ønske om å tilby et uorganisert fritidstilbud for barn og familier som et kjærkomment tiltak i nærværende pandemi.

Lovgrunnlag

Gjesåssjøen naturreservat ble opprettet i 31. mai 2002. Formålet med fredningen er å bevare et viktig våtmarksområde og å verne om vegetasjonen, det karakteristiske og interessante fuglelivet, og annet dyreliv som naturlig er knyttet til området.

Ifølge verneforskriften for Gjesåssjøen naturreservat § 3 punkt 4 er motorferdsel til lands og til vanns forbudt og jf. § 3 punkt 2 er dyrelivet, herunder deres hi, reir og egg fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødige forstyrrelser.

Verneforskriften for Gjesåssjøen naturreservat har ingen spesielle unntaksbestemmelser for motorisert preparering av en skøytebane og søknaden må vurderes etter den generelle dispensasjonshjemmel § 48 i naturmangfoldloven. Bestemmelsen sier at forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål, og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig. Begge vilkår må være til stede for at dispensasjon skal kunne gis.

Det følger av naturmangfoldloven § 7, at saken skal vurderes i henhold til prinsippene i lovens §§ 8-12 angående kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var-prinsippet (§ 9), samlet belastning på økosystemet (§ 10), kostnader ved miljøforringelse (§ 11) og miljøforsvarlige driftsmetoder (§ 12).

Statsforvalterens vurdering

Gjesåssjøen naturreservat er en rik kulturlandskapssjø i Åsnes kommune. Naturreservatet er omkranset av jordbruksarealer med en vegetasjonssone av varierende bredde langsmed innsjøen. Det er rik forekomst av fuglearter som er tilknyttet slike grunne og næringsrike innsjøer som Gjesåssjøen. Det er få slike sjøer i gamle Hedmark, som gjør at mange arter som har tilholdssted i Gjesåssjøen forekommer fåtallig ellers i fylket (Naturbase). Det er påvist ca. 90 fuglearter i perioden 2013-2020 i naturreservatet (*Rapport 2021/6 Fugler i 20 våtmarksreservater i Hedmark*), det gjør Gjesåssjøen til det mest artsrike reservat i Hedmark i forhold til våtmarksfugl. Gjesåssjøen er registrert som beite-/yngle- og/eller rasteområde for blant annet artene; horndykker (VU), hettemåke (VU), sothøne (VU), dvergdykker (VU), storspove (VU), knekkand (EN), bergand (VU) og toppdykker (NT). I tillegg til det rike fuglelivet finnes en rekke fiskearter i Gjesåssjøen herunder ørret, gjedde, abbor, hork, steinsmett, lake, brasme, mort og ørekyt. Kreps og stor dammusling finnes også i sjøen. Flere pattedyr, blant annet rådyr og bever, finner næring og skjul i kantsonen.

Naturmangfoldloven § 8 sier at offentlige beslutninger som berør naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologisk tilstand, samt effekten av påvirkninger. Med bakgrunn i naturfaglige registreringer i relevante databaser, faglige rapporter og befaringer, mener vi å ha oppdatert kunnskap gjeldende reservatets biologiske mangfold.

I henhold til naturmangfoldloven § 10 skal en påvirkning av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Det er få andre dispensasjonssaker som er innvilget i Gjesåssjøen naturreservat. Statsforvalteren anser det som viktig at en i størst mulige grad unngår aktiviteter i naturreservatet som kan virke forstyrrende på dyrelivet eller føre til skader på plante- og dyreliv. I saker som denne, hvor naturmangfoldet er berørt, er det ikke tilstrekkelig å vurdere skadevirkningene isolert og kun ut fra et nåtidsperspektiv. Den samlede belastning på økosystemet som helhet må i nåtid og fremtid tillegges vekt, blant annet for å forhindre en gradvis forvitring av leveområder, hvor tiltakene finner sted «bit for bit», med risiko for at den samlede belastning blir så stor, at det kan få signifikante konsekvenser for arter og naturtypers bevaringsstatus.

Et naturreservat er den strengeste verneformen med hjemmel i naturmangfoldloven. Denne verneformen brukes for å sikre urørt eller tilnærmet urørt natur eller spesielle naturtyper som det er knyttet internasjonale, nasjonale eller regionale verneverdier til. Stillhet og fravær fra motordur og motoriserte kjøretøy og luftfartøy er et av karaktertrekkene ved urørt natur. Det er derfor et overordnet mål å begrense omfanget av motorisert ferdsel i naturreservater som Gjesåssjøen naturreservat til det strengt nødvendige.

Når det gjelder omsøkte kjøring med traktor og/eller ATV på Gjesåssjøen for å utøve skøyteaktiviteter, vurderer Statsforvalteren at dette er i vesentlig konflikt med verneverdiene og vernevedtakets formål og naturmangfoldlovens § 9 «før vare prinsippet» tas i bruk. Det tillegges også stor vekt at det ikke kun er i hekkeperioden våtområdets fugle- og dyreliv er sårbart, som økosystemvern gjelder at arealene skal forvaltes som en helhet hermed også som oppvekstområde for ulike arter gjennom hele året. Naturmangfoldlovens §§ 11-12 regnes ikke som relevant i saken.

Sannsynligheten for at flere vil søke om tillatelse til maskinell rydding for å lage skøytebaner i våtmarksreservater som Gjesåssjøen er til stede, dersom første søker får innvilget dispensasjon.. Vi har stor forståelse for at søker ønsker å legge til rette for uteaktiviteter for barn og barnefamilier, men mener at slik kjøring for etablering av skøytebane må kunne legges til andre deler av kommunen og utenom verneområder. Presedensvirkningen av en eventuell dispensasjon for kjøring med traktor og/eller ATV i et sårbart våtmarksreservat som ikke vurderes å være strengt nødvendig, mener Statsforvalteren er problematisk og er tillagt vekt. En tillatelse til tiltaket vil også gi presedensvirkning for andre verneområder med tilsvarende restriksjonsnivå.

Vi ønsker også å nevne at en filminnspilling i 2016 på Gjesåssjøen, resulterte i at en løypemaskin på belter gikk gjennom isen selv om isen var 30 cm tykk. Maskinen ble trukket opp av Forsvaret og løypemaskinen lekket olje i innsjøen. En svært uheldig hendelse som viser at isforholdene på Gjesåssjøen trolig er vanskelige å «avlese» i et sikkerhetsmessig perspektiv.

Vedtak

Statsforvalteren i Innlandet gir Gjesåsen Grenderåd avslag på søknad om bruk av traktor og/eller ATV på isen for rydding av en skøytebane i Gjesåssjøen naturreservat. Dette begrunnes med at tiltaket er i vesentlig konflikt med vernevedtakets formål og at en tillatelse kan skape uheldig presedens.

Avslaget er gitt med hjemmel i § 48 i lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 19. juni 2009 nr. 100, samt § 3 punkt 4 i verneforskrift for Gjesåssjøen naturreservat.

Vedtaket kan påklages etter bestemmelsene i forvaltningsloven § 28. Klagefristen er 3 uker fra dette brev er mottatt. Eventuell klage på vedtaket skal stiles til Miljødirektoratet, men sendes via Statsforvalteren.

Med hilsen

Vebjørn Knarrum (e.f.)
avdelingsdirektør

Marie-Louise Olsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Åsnes kommune
Statens naturoppsyn